

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
 Hirdetési Ára: Egyszerre 12 K. Negyedévre 3 K. Tanítóknek, Jegyzőknek 10 K.
 Egy szám ára 24 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
 Nyilvánt. soronként 80 fillér.

Bizalom és kitartás.

— Meddig tart még ez a háború? Ez a kérdés van ma előtérben. Titokzatos, sötét árnyként lebeg előttünk is. Velünk van ez ébredéstől lefekvésig, — olykor még ál-munkban is. Ha felkelünk, ha imádkozunk, ha dolgozunk és ha munkában kifáradva pihenésre hajtjuk le fejünket, erre gondolunk.

Hol van az emberi tudás nagysága, — hadvezéri éleslátás, diplomáciai bölcsesség, — mely határozott, esalhatatlan választ tudna adni erre a kérdésre? Pedig, — habár milliók és milliók állnak fegyverben és fegyver nélkül egymással szemben, aránylag nem sok embertől függ a háború folytatása, vagy befejezése.

Ma már egy századra terjedő háborús tapasztalatok ismeretével vagyunk gazdagab-bak; nemzetünk javarészenek, — színe-virágú-nak nagy százalékaival vagyunk szegényeb-bek; az élet tetemes megdrágulásával és sok, erónket meghaladó megpróbáltatásokkal va-gyunk megterheltek. Akkor, amikor kényte-lenek voltunk kihuzni a kardot, hogy meg-fenyítsük azt a rossz szomszédot, a ki évti-zedek óta tette próbára — kifogyhatatlannak átszó türelmünket, — nem tudtuk, hogy a háború ilyen mérveket ölt; de ha előre tud-tuk volna is azt, hogy hadüzenetünk az egész világot lángba borítja — és hogy a háború ennyi áldozatot kíván, még akkor is meg-kellett volna üzenni Szerbiának a háborút, ha tovább is önálló államot akarunk élni és nem akarunk gyáva meghunyászkodóknak látszani.

A harcstereken, — Istennek hála, — jól állunk. Célunkat elértük: Szerbiát s az orvul ránk támadó oláht megfenyítettük s az orgyilkosok számbeli tulsulyban levő ha-talmas védelmezoit visszaszorítottuk, megállitottuk; a hol úgy akartuk, helyhez kötöt-tük, leszögeztük; a hol érdekeink úgy ki-vánták most is magunk előtt hajtjuk — ker-getjük, hogy alkalmas helyen és időben döntő csapást mérjünk rájuk. Ez idő szerint a harcstereken oly előnyben vagyunk ellensé-geink felett, hogy azokat az előnyöket ellen-ségeink fegyvere már nem képes lerontani. — Mégis mi az oka annak, hogy a mielőbbi békét türelmetlenül várjuk és lelkünket szün-telen a jelzett kérdés foglalkoztatja: „Med-dig tart még a háború? Végeredményben hogy végződik?“

Ennek a nyugtalanságnak az oka a tá-jékozatlanság, bizonytalanság érzete és ebből eredő kishitűség.

Még a szélesebb látókörű emberek is csak azt tudják a háborúról, a diplomáciai

tárgyalásokról, szövetséges társainkról és el-lenségeinkről, a mit az ujságokban olvasnak és a mit bizalmas közlésekből elvéve magán emberektől hallanak; de azokat a tényeket, a melyeket minden államnak érdekében áll el-hallgatni, nem ismerik — és így nincs be-tekintésük azon adatokba, melyeknek ismerete nélkül nem láthatnak tisztán. Olyanok ők is a háború nagy kérdéseivel szemben, mint éjjel, ismeretlen, uttalan rengeteg erdő-ben az iránytű nélkül eltévedt, elfáradt utas: a sötétség és a bizonytalanság nyomasztó hatása alatt türelmetlenül várja a világossá-got, a nap felkeltét.

Sokat szenvedtünk, nélkülöztünk, küz-döttünk és nagy áldozatot hoztunk a hazáért, magunkért és a jövő nemzedékért a hosszú harc alatt: mégis mindaddig, míg a béke-kötéssel hosszú időre nem biztosíthatjuk az eddiginél zavartalanabb, nyugalmasabb, békés állami életünket, megfontoltan nem kívánhat-juk azt, hogy legyen vége ennek a háboru-nak, mert mit érne egy idő előtti ocsó béke-kötés addig, míg ellenségeink nem érzik ma-gukat legyőzve és míg azt hirdetik, hogy csak a mi teljes tönkretételük után akar-nak velünk békét kötni.

Nenkük addig kell folytatni a háborút, a míg ellenségeink belátják, hogy nem bir-nak velünk és így céltalan a további vérontás.

A második kérdés, hitem szerint már nem lehet kétséges, mert ha a központi ha-talmakat a fél világ a poklok minden ördö-gével nem tudta legyőzni, sőt mi állítottuk és vertük meg őket: ezután, a mikor már az erőviszonyok a javunkra változtak meg, lehet-e képzelni oly változást, mely a mi eddigi sikereinkből származott előnyeinket mind megsemmisítené?

Igen, lehet, ha most, a mikor a had-viselő államokban a végső erőfeszítésre ke-rült a sor, mi elesügeduénk és nem hoz-nánk meg a hadseroeknek és a hazának a messzebbmenő áldozatokat.

Ha azonban ennek lehetőségét kizárjuk: a világháború a végeredményben a mi győ-zelmünkkel fog végződni.

Minden hadviselő fél ezt mondja; ezt hirdetik a kegyelem kenyéren élő bel-gák és szerbek is; de kiknek van több okuk bizni a győzelemben? Azoknak-e, akik önvédelemből voltak kénytelenek fegyverhez nyulni, vagy azoknak, kik a mi országaink-ból akarták és akarják a saját országaikat megnagyobbítani? Azoknak-e, akiknek a föld-jén az ellenség csak addig ment be és addig van, ameddig azt ők maguk engedték, vagy azoknak-e, akik legértékesebb nagy terüle-teikről nem bírják az ellenséget elkergetni?

Velünk van az igazság és az Isten —

aki már eddig is megmutatta, hogy a szám-beli többség még nem biztosítja a győzelmet. Türelem a várakozásban, kitartás az áldo-zatkészségben és a hazafias munkában, ren-dületlen bizalom fegyvereinkben és Istenben, megnyugvást nyújt, könnyűvé teszi a terhe-ket, fokozza a lelki erőket magunkban és másokban, elősegíti és biztosítja a végső győzelmet.

Közyülés a megyeházán.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizott-sága 27 ikén Ugron János főispán elnöklétével rendkívül közgyűlést tartott. A közgyűlés a megye közdülő utjainak múlt évi hálózatáról, fejlődéséről és állapotáról szóló jelentést tudomá-sul vette. Az adófelszólamlási bizottságba meg-választotta Szombathalvy Lajost, Kovács Domo-kost, Kassay Ákost és Félégyházy Antalt rendező tagokul. A megyei tisztviselők kedvezményes gyógykezelésének biztosítására 200 K hozzájár-u-lást megszavaztak. Az áll. építészeti hivatal ke-zelésében volt, a megye tulajdonát képező és az ellenséges betörés alkalmával elveszett leltári tárgyakat, mintegy 4500 K értékben, leirni hatá-rozták.

Székelyudvarhely városnak az állategészség-ügyi és a közegészségügyi ebadóalap 1915. évi jó-vedelmétek a közvágóhid jókarban tartására való felhasználása iránt hozott határozatát jóváhagyták. A városnak a részére engedélyezett 100 ezer ko-ronás kölcsön felhasználása tekintetében hozott határozatát, mely szerint 6000 K-t a járványok el-leni védekezésére, 30,000 K-t a közellátási hiá-nyok fedezésére, 16,000 K-t a vágóhidon eszkö-zött átalakításokra, 20,000 K-t az elhagyott gyer-mekek hátrálékos tartásdíjának kifizetésére, 700 K-t az ürlők lerakóhelyeknek bérlet utján való biztosítására fordít, jóváhagyta a közgyűlés.

Egyes községi számadások elfogadása után végül Br. Orbán János árvaszéki elnöknek aug. 10-ig, szanatoriumi gyógykezelésre, szabadságot engedélyeztek, mire a gyűlés véget ért.

Elért eredmények.

A szegény gyermekek felruházása és táplálása.

Erdélyben a szegény gyermekek megmentése érdekében, a háború harmadik esztendejének vége felé, ki tagadható, mérhetetlen teendők várnak minden itthon levő tényezőre: hivatalos szervezetekre és társadalmi alakulatokra egyaránt. Ebben a nagy és erős erkölcsi s hasonlóan súlyos anyagi áldozatokat kívánó segélyakcióban minden: a jótékonyk gyakorlására, avagy a gyermekek istápolására alakult intézmény, siessen tevékenységével: a „Pro Transsylvania országos segítő bizottság támogatására. Nem azért, hogy eredeti programjának gyakorlásáról most már egyik is lemondjon, hanem, hogy a nagy célok elérésének erkölcsi és anyagi eszközeit, működési körében mentől nagyobb mértékben és mielőbbi rövid időn belül biztosítsa. Mert a hatalmas országos szervezet egyetlen mozdulattal többet tudhat tenni, mint a helyi szervek, akár évtizedes munkássággal is.

Az erdélyi gyermekek megmentése és Erdélynek a háború pusztításai okozta rongálásainak helyreállítása érdekében pedig nem lehet hosszú ideig, lassú és csendes munkásság eredményére várakozni. Erre most és azonnal van szükség.

Magyarország vezéralakjai, szellemi és anyagi tökései Zita királyné Ő felsége legfőbb védelme alatt alkotják az Országos Segítő Bizottságot Budapesten, míg az Intéző Bizottság több Szakosztályra oszolva, természetesen Kolozsváron működik, karöltve a néppel és a nép gyermekeivel közvetlenül érintkezve: városi és községi szervezetekkel.

Ime a gyors tevékenység legfőbb bizonyosságai: Alig alakított meg a többi városi és községi szervezettel együtt Székelyudvarhelyt is a „Pro Transsylvania“ városi szervezete, a mozgósított társadalom gyors és lelkiismeretes eljárása révén, már is megérkezett Székelyudvarhelyre az összeírt szegények számára jelentékeny ruhaadomány és cipő-segély.

Amár két hét óta meleg déli ebédet adó Napközi Otthon tervezésekor pedig, a bizottság 50 gyermek ellátására gondolt, a Pro Transsylvania révén, azonban ma már két Napközi Otthonban 250 szegény gyermek élvezi nap-nap után annak áldásos jótékonyosságát.

Környékben időszt a múlt hét első napjaiban a Gyermekvédelmi Osztály Napközi osztályának vezetője: báró Haupt-Stummer Leo országgyűlési képviselő, ki a helybeli Napközi Otthon beállításának, az étkezés kivételének legaprólékosabb részletéig érdeklődött, azt több napon át megsemmélte, s a nyert tapasztalatok alapon értékes megbeszéléseket folytatott az Otthon sorsát intéző bizottság tagjaival; nemkülönben a vármegye községeiben szervezés alatt álló Otthonok ellátásáról és működésük lehetőségéről is, az illetékes tényezőkkel. A midőn a legnagyobb elismerését fejezte ki a helyi szervezet megbecsülhetetlen működése felett: ígéretet tett, hogy az Otthon virágzása és indokolt mértékű továbbfejlesztése érdekében élénk érdeklődéssel és segítségel fog állandóan lenni, hogy a Székelyudvarhelyi Napközi Otthon a vármegyei és esetleg további helységek szervezés alatt álló Otthonainak mindenben követendő mintául szolgálhasson.

Hogy az esetlegesen fel nem vett érdekeltok, indokolt kérésüket előadhassák, közöljük, hogy a Segítő Bizottság helybeli titkára: Pál Ernő ügyvéd, a Napközi Otthoné pedig: Gyerkes Mihály áll. isk. ig.-tanító.

A józsu meleg déli ebéd naponkénti elfogyasztása után oly sok gyermek ajkáról felhangzó hálalmához: „Tartsd meg sok jó pártfogónkat; „Virágoztasd Otthonunkat,“ csatlakozik a családi, szegényes hajlékokban cipő nélkül fogyatékos gyenge ruházatlan szobafogságot szenvedő szegény kis gyermekeknek is imája, hogy cipőt és ruhát nyerve, mielőbb szabadlevegőre juthassanak, iskolába és napközi otthonba mehessenek. Mag lesz ez is nemsokára.

Tilos a katonai rekvirálás.

Udvarhelyvármegye alispánjának rendelete alapján közbírré teszi a hatóság, hogy katonai személyeknek a polgári hatóság közbenjárta nélkül gabonaféléket, más emberi táplálkozásra vanunk szánva, ugyszintén a vetőmagokat is rekvirálni szigorúan tilos. Ezzel fogva felhívja a hatóság a közönséget, hogyha a katonaság karhatalommal rekvirálni akar, ezt azonnal jelentse a tanácsnak, vagy rendőrkapitányságnak, mert a katonaság rekvirálása jogosulatlan és a lakosság nem köteles külföldi miniszteri rendelet nélkül az Igóvölgyök magát alávetni. Egyben közbírré teszi a hatóság azt is, hogy a polgári rekvirálás ellenőrzésére Héjjas István hadnagy van kiküldve, ki az alispán külön engedélyével végzi az ellenőrzést, a mely engedélyt mindenképp fel fogja mutatni.

A jótékony nőegylet közgyűlése.

A Székelyudvarhelyi Jótékony Nőegyesület a múlt vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését a városháza tanácstermében. A gyűlés iránt, — dacára a rendkívüli nehéz időknek, s annak, hogy a menekülésből az Egyesület tagjai közül még sokan nem érkeztek vissza — elég nagy érdeklődés nyilvánult meg.

Az elnökö megnyitó beszédében jelezte, hogy az Egyesület a harmadik háborús esztendőben is igyekezett kettős céljának: a szegények anyagi segítése és az erre szükséges pénzbeli adományok gyűjtésének megfelelni.

A tetszéssel fogadott megnyitó után Csejő Sándor titkár az év rövid történetét vázolta. Kiemelkedőbb esemény volt az 1916. március 4-én rendezett jótékony célú előadás, a melynek szép anyagi és erkölcsi sikereért az egyesület hálás köszönetét fejezte ki a közreműködőknek. Kegyelettel emlékezett meg Ugron Lászlárné tb. elnök elhunytáról, a kiből legelső elnöke: és egyik nagy pártfogóját veszítette el az egyesület. Sajnálattal említette meg Esztogir Balintné egyik alelnök távozását: mivel nagy érdeklődése és szeretete sok szegény háláját váltotta ki. Helyét a közgyűlés közfelkiáltással dr. Egyed Balázsnéval töltötte be, alkalmat adván a megválasztottnak, hogy az egyesület iránt mindenkor mutatott szeretetét, mint tisztviselő a maga teljes erejében érvényesíthesse. Végül elismeréssel adózott özv. Szalay Ferenczné szolgáló emlékének. Az egyesület tagja lett a Stefánia Szövetségnek, programjába illesztve ezáltal az anyák és csecsemők gyámolítását is. A szomorú emlékü nyári menekülés kevés kórral, néhány nyugta és pénztári számla elveszésével járt. Titkár jelentését a gyűlés köszönettel vette tudomásul.

Ezután Biró Sándor pénztárnok számolt be az év anyagi forgalmáról, s az egyesület vagyoni állapotáról. Az összes évi bevétel volt 2550.96 K, az összes kiadás 2231.48 K. Vagyon gyarapodás 319.48 K. A kiadások között szerepel 212 K, mint adomány a kárpáti falvak felépítésére: 1836.78 K, mint a városi szegények számára különböző alkalmakkor kiosztott segély. A vagyoni kimutatás a következő: 1915-ről átjött összes vagyoni: 24,542.91 K. 1916-ban bevétel: 2,550.96 K, együtt: 27,093.87 K. 1916-ban kiadás: 2,231.48 K, marad: 24,862.39 K. Vagyon gyarapodás: 319.48 K.

Az egyesületi vagyon elhelyezése a következő: 1. Hadikölcsön kötvényben van 16,000 K. 2. Baktékban 8816.39 K. 3. Kötvényekben 46 K, összesen 24,862.39 K.

A közgyűlés a választmányi gyűlés azon határozatát, a melyben az egyesület tulajdonát képező 16,000 K névértékű hadikölcsön kötvényeknek 40,000 K erejéig való lombardirozást kimondotta, jóváhagyó tudomásul vette. Miután Bod Károly tb. titkár a maga és Nagy Elemér pénztárvizsgáló bizottsági tagok nevében a pénztári vizsgálatról

szólo jelentését megtette, gyűlés Biró Sándor pénztárnoknak a felmentést megadta, teljes elismerését és köszönetét: fejezve ki az ő lelkiismeretes, őszintén, sok fáradságot követelő munkáját.

Gyűlés végén megbeszélés tárgyát képezte egy teosztély rendezésének a kérdése is, a melyvel részben a városban felmorúlt közönségnek kívánna az egyesület eleget tenni. Rendező elnök vezetésével bizottságot küldöttek ki az osztály részleteinek megbeszélésére. A gyűlés ezzel véget ért.

A hatóságilag megállapított piaci árak.

Székelyudvarhely város tanácsa a helyi piacon forgalomba kerülő elsőrendű élelmiszeres cikkek árait hivatalosan újabban a következőleg állapította meg:

I. Élelmények és az ezekből készült kenyér:

1. Kenyérliszt búzából klgromként	—	—	K	—70
2. Főzöliszt	—	—	—	—90
3. Finom tézstallist	—	—	—	124
4. Buzakenyér kenyérlisztből klgromként	—	—	—	—64
5. Finom tézsta, főző- és kenyérlisztből készült kenyér klgromként	—	—	—	—79
6. Egy adag kenyér 42 gramm, vendéglői előd.	—	—	—	—10

II. Fűszerek, gyarmatarúk és más kereskedelmi áruk:

1. Törött bors 10%, máttával keverve klgromként	—	—	—	40
2. Szemes „	—	—	—	50
3. Paprika édes, nemes	—	—	—	46
4. Paprika rózsá	—	—	—	30
5. Paprika merkántil	—	—	—	25
6. Sütegzukor	—	—	—	130
7. Kristály cukor	—	—	—	130
8. Kocská cukor	—	—	—	140
9. Nyerskávé faj szerint klgromként	—	—	—	11—14
10. Pótköltkávé faj	—	—	—	13—17
11. Konyhabecet 6% literenként	—	—	—	3
12. Borecet 10% „	—	—	—	5
13. Gyertya (paraffin) klgromként	—	—	—	11
14. Egy pakk gyufa 10 skatulyából	—	—	—	—70
15. Egy kis skatulya gyufa	—	—	—	—8
16. Mosó szóda klgromként	—	—	—	—80
17. Maró szóda „	—	—	—	4
18. Mosószappan, legalább 30% zsirtartalommal	—	—	—	5
19. Bab klgromként	—	—	—	—62
20. Borsó	—	—	—	—70

(6% onnál kisebb fokú ecet nem tartható.)

III. Főzölékek- és zöldségfélék:

1. Káposzta nyers fejenként nagyság szerint	—	—	—	—20—40
2. Savanyított káposzta klgromként	—	—	—	—50
3. Burgonya klgromként	—	—	—	—20
4. Vereshagyma	—	—	—	—60
5. Aszaltszilva	—	—	—	—70

IV. Állati termékek:

1. Földszetlen tej literenként	—	—	—	—50
2. Tejfel	—	—	—	30
3. Vaj klgromként	—	—	—	10
4. Csemegevaj klgromként	—	—	—	12
5. Tehénsajt klgromként	—	—	—	3
6. Juhsajt	—	—	—	6.50
7. Tehén-turó	—	—	—	1.60
8. Juhturó	—	—	—	8
9. Tojás darabonként	—	—	—	—50
10. Juhturó csemege (tömő-turó) kisnyiban	—	—	—	8.50
11. „ „ „ nagyban	—	—	—	7.50

V. Husnemtek és hentes áruk:

1. Marhabús klgromként	—	—	—	7
2. Borjúhús „	—	—	—	8
3. Sertéshús „	—	—	—	9
4. Juhús „	—	—	—	5
5. Barányhús (szopós) klgromként időlegesen	—	—	—	6
6. Disznózsír klgromként	—	—	—	10
7. Libazsír „	—	—	—	12
8. Zsirnakvaló nyers szalonna klgromként	—	—	—	9
9. Szaraz sózott konyhaszalonna füstölt klgromként	—	—	—	10
10. Füstölt oldalas klgromként	—	—	—	10
11. Füstölt karaj „	—	—	—	12
12. Csészárhús „	—	—	—	12
13. Füstölt sonka „	—	—	—	12
14. Füstölt sonka és szalonna klgromként	—	—	—	14

VI.

Tüzifa Székelyudvarhely város piacán minőség szerint köbméterenként — — — — 20—21

VII.

1. Szalma métertermésenként minőség szerint	—	—	—	12—14
2. Szalma	—	—	—	6—8

Ezen árjegyzék minden élelmiszer és fűszerkereskedésben, mezáros és hentes üzletben, vendéglőkben és kenyérfaragó helyiségekben kifüggesztve tartandó és visszavonásig érvényes.

Az, aki a hatóságilag megállapított árakat túllépi és az árjegyzéket nem függeszti ki, 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 kor. pénzbüntetéssel fog büntettetni, a 4207—1916. II. E. sz. rendelet 19. § a értelmében.

A székelykereszturi bika kiállítás és díjazás.

Mikor a Gazdasági egyesület közgyűlése elhatározta, hogy a jelen súlyos gazdasági viszonyok között is megtartja Székelykeresztúron a rendezésű *bika vásárt és díjazását*, nem ringatta magát azon hitben, hogy a kiállítás siker tekintetében elérheti az előző években elért eredményeket; hisz mindenki tudta azt, hogy a jelen nehéz vasuti közlekedési viszonyok között el fogunk maradni azon nagy tenyészetek, a melyek máskor első rendű állatokkal felkeresték vásárunkat, tudtuk azt is, hogy a vármegyebeli nagy tenyészetek törzsalloánya elszóródott és ehhez képest legfeljebb kisgazdáink állatai lesznek elővezetve: ép a kisgazda tenyésztők szorgalma, állattenyésztésünk iránti ragaszkodásának az elismerése, jutalmazása volt az egyesület célja egyrészt, másrészt a folytonosság fentartása.

A február 28-án lejárt kiállítás, ha nem is teljes mértékben, igazolta mégis várakozásunkat: bizonyosságot tett arról, hogy állattenyésztésünk legbiztosabb alapja népünk ragaszkodása, szeretete állatállománya iránt, melyből kifolyólag még talán a saját szájától is elvont táplálékkal igyekszik jót és szépet produkálni.

Kiállított 11 kisgazda 15 drb, egy község egy drb magyar erd. fajta és 6 kisgazda 7 drb különböző koru és jellegű nyugati fajta bikát, a mely utóbbiak szabályaink szerint akkor sem jöhettek volna tekintben a díjazásnál, ha azok első rendű, tiszta véru állatok lettek volna. Tekintve azt a körülményt, hogy évről évre szaporodnak azon községek vármegyénk területén is, amelyekben a nyugati fajtának a köztenyésztésbe való bevezetése engedélyeztetik, előbb utóbb szakítanunk kell a hagyománnyal, számolni kell az étellel és ezek díjazását is fel kell venni céljaink közé, már csak azért is, hogy egységet tudjunk a nyugati fajták tenyésztésébe behozni.

Kiosztatott hat bika díj 80, 50, 40, 30, 20, 80 K-val, mely összeget az Erdélyrészi Kirendeltség vezetősége adományozta és gróf Haller János nyug. főispán v. b. t. t. adományából 2 drb ószó, illetve borjus tehén között 50 és 30 K, az e címen befolyt két évi összegből fenn maradt még 120 K.

Díjaztattak: *Kányádi János* nagygalambfalvi, *Patakfalvi József*, *Simon János* székelyudvarhelyi, *Murvai Samu* ujszékelyi, *Szabadi Dénes* haszentlászlói bikái, *Benedekfi Sándor* rugosfalvi, *Keresztes István* miklósfalvi birtokosok tehene, illetve ószója. A bikák közül eladatott 6 drb 31.200 K árbau, a legmagasabb árat 6200 K-t *Vári Dénes* firtosmartonosi gazda kapta siemutháli bikájáért, melyet *Segesvár* részére vettek meg, a legkisebb árat 4000 K-t *Hodgya* község fizetett *Simon János* bogárfalvi birtokosnak.

Hogy a szomorú idők hatása alatt, a kiállítás utáni összejövetel a fehér asztalnál nem sikerült úgy, mint más időkben, azt mindenki természetesen találhatja.

A gazdák panasza.

A magyar gazdák tanácskozássra gyűltek össze. A magyar agráriusok keserves panaszokat haragtak a kormány, parlament és közvélemény felé. A gazdák panaszai egy része jogos, a követeléseik egy része igazságos és megszívlelendő. Ezt nyíltan, teljes őszinteséggel állapítjuk meg.

Igazuk van a gazdáknak, mikor az iparczikk árának maximálását követelik. Ezen a ponton a gazdák érdeke *találkozik minden fogyasztó, vezető érdekével* és örülünk, hogy a gazdák is hangot adtak a szociális lelkiismeretnek. Természetesen találjuk, ha az ipari termelőkkel szemben védelmet keresnek a gazdák. Az iparczikk árának maximalása — erre *Wekerle* figyelmeztet — roppant nehéz, komplikált óriási bürokratikus apparátust igényel, éppen az iparczikk sokfélesége és kü-

lönböző minősége miatt. De Németországban beváltak az ármegeállító bizottságok és nálunk is be fognak válni, ha nem centralizáljuk őket felszerelesen.

Igazuk van a gazdáknak. Sürgősen és alaposan kell javítani a helyzetet, meg kell szüntetni azt az anomáliát, hogy a gazdától elrekvirál a központ mindent és a bankok adja. Egyetértünk velük, mikor a nagybankok, nagy kartellok ellen fakadnak ki jogos elkeseredettséggel. Meg kell fékezni a nagy barácsolókat, az ár-emelő Herkuléseket, a haszonszerző titánjait, a kik a világháború emberirtó katasztrófáját is a dividendanövelés, titkos tartalékgyarapítás alkalmának tekintik. Malom, bank, kartell, gyár, nekünk mind egy; *a fogyasztók millióit meg kell védeni* velük szemben és hatása fegyver csak a kormány kezében van, amely kivételes és óriási hatalmát — *íme a gazdák szerint* — csakis a kis bűbűsök ellen használja. Nekünk is szimpatiz-

ku-abb lenne, ha a föld a népé lenne, a magyar paraszté, aki a lövészárkokban áll őrt és nem jutna a nagybank kezére. A nagybirtok, hitbizomány elmaradt termelési módját keservesen érezték a háború alatt, — miattuk szenved a valutánk is, mert keveset termelnek és a hadijótékonyág, hadikölcsönjogyzás alkalmával is megmutatták, hogy a hitbizomány teljesítőképtelen.

A gazdik panaszkodtak és sokban igazuk volt. Panaszkodás közben ugyan elfelejtették megmondani, hogy a háború alatt a föld értéke megkétszereződött. A föld értéke megkétszereződött, mert a magyar föld hozadéka megsokszorozódott. Ez pedig reális haszon. A magyar gazdák, parasztok takarékbetétjei örvedatosen gyarapodnak, jelzálogadóságaikat kifizették és az állat árának növekedése tőkeerőssé tette mezőgazdáinkat. Ennek mi örülünk, mert az országra haszon, ha izmosabb vállak viselik majd a háború terheit.

Kisgazda.

HIREK.

Székelyudvarhely, márcs. 4.

Ostromlott várak.

Az emberiség az oceánon túl és innen, ellenség és jóbarát egyaránt, a végső erőfeszítés és a halálos elszántság maszkját vette fel.

A fény elhalványul, a melegség kialszik és a jókedvre ráborul a gond kaftánja: az élet és a halál lészó és éles antitézisei kezdenek feloldódni. Természetes, hogy az önmegtartóztatásnak és a lemondásnak nincs erősebb élészője, mint az a reménység, hogy eredménye lesz, célja van és észszerű volt. A gyors tempó, az ököl dermedt csapásai és az energiának egyetlen lövedékként való kisütése elvonja a figyelmet minden más szemponttól, bajtól, hiánytól és nyomorúságtól. Az élelem, az ital, a szén, a gyapju, a keztű és az acél mind a frontok felé fut a harczó ember után, segíti, védi, felfogyverzi és megadzi, hogy — minél előbb végezzen.

A népek kritikájának fejlettségétől és öntudatoságától függ ezután, hogy ellenőrizni tudják-e ennek az áldozataik, ennek az erőegységítésnek, ennek a egyetlen koncentrációnak a lebonyolítását? Fenttartás és meggyőződés nélkül lemondani minden emberi kényelemtől és a legszükségesebb jólétről is, épp olyan ártalmas az állami tekintély és a siker biztosítása szempontjából, mint az oktalan zugolódás vagy a végső kishitűség lenne. *A népeknek tudniuk kell, hogy mit akarnak velük és miért kell egész mellel kiállniuk a porondra.* Ha a francia, angol vagy olasz nép rá fog eszmélni arra, hogy értelem és szükség nélkül való a vérözön újabb megduzzasztása, akkor nem fogja egykedvűen tudomásul venni, hogy a beefsteak egészen elmarad, a szén csak vasárnapi mulatság és a makkaróniporczió is bizonytalan.

A hírek, amelyek az entente illúzióinak megfakulását jelentik, egyre sürűbben érkeznek. Minden elsüllyesztett hajó, minden elmaradt muníciós szállítmány és mezőgazdaság és ipar produkciója minden rése megérkezik a gögös szavak hangsúlyán. Nagy megpróbáltatások várnak rájuk... minden erőnket össze kell szednünk... talán idén lebirjuk a németeket... fokozni kell a végsőkig az erőnket... egyre gyakrabban sir fel az angol államférfiak szavából a kételkedés és bizonytalanság. A népek sohasom lehetnek elszántabbak, mint vezetőik s ha az első hagedű elhallgat, akkor nincs ereje és színe a többi hangszernak. Az ostromlott várban, mintha lassankint egészen elcsúszna a gög és dacosság motívuma: *bőjt van és a várak védőseregei nem látanak mást, csak ködöt és sötétséget.*

Most már nincsen szó, arról, hogy meg kell semmisíteni Németországot s egyáltalán a megsemmisítés jelszavát csak a német tengerallat-

járok válthatják valóra.

Mindenütt a belső frontok felé terelődik a figyelem, nagy seregszemle folyik az erők, készletek és tartalékok felett. Anglia rémülten pillant át a tengerek felett. Nekünk a tenger nem jelenthet se illuziót, se veszélyt: mi a magunk földjére vagyunk utalva s ha rendjén tartjuk a szénánkat és ha régi hibákat ujjakkal nem tétezőnk, akkor ki kell bírunk ezt az utolsó megpróbáltatást. A felelős tényezők dolga, hogy egy felesleges könyv ne hulljon és ne fagyjon jéggé abban az ostromlott várban, amelyet Magyarországnak neveznek s amelyet a mi népünk, a mi kenyerünk és a mi vasunk védelmez. Márcziusban járunk, olvad a hó és a szivekre tapadt jégkéregnek is eljön majd a tavasza.

Kinevezések. A király *Balogh* István a debreczeni ítélőtáblánál alkalmazott bírósági és *Bodnár* Béla dr. aradi törvényszéki jegyzőket a székelyudvarhelyi ügyészséghez alügyészekké kinevezte.

A polgári forgalom újabb korlátozása a budapest-brassói vonalon. A kolozsvári Máv. üzletvezetőség közli, hogy a budapest-brassói vonalon ezidőszereint csak egyetlen személyszállító vonatpár közlekedik, melynek tulajdoni igénybevétele miatt a polgári utasok csak igen korlátozott mérvben szállíthatók. Minthogy ezen vonatokkal is elsősorban a katonaságot kell szállítani, a közönség érdekében áll, hogy *minden elkerülhető utazástól tartózkodjék*, mert nincs kizárva, hogy a polgári utasok már a kiinduló állomáson visszamaradnak, vagy egyes közbeeső állomáson kiszállítatnak, a hol hosszabb ideig, esetleg napokig kell vesztegelniük.

A ref. főgimnáziumban a tanítás megkezdődött. Beiratkozni lehet legkésőbb márczius 10-ig. A tanítás az áll. fiúiskola helyiségében a róm. kath. főgimnáziummal felváltva történik egyik héten délelőtt, másik héten délután. — A tanórák reggel 8—1 ig a délután 1—6-ig tartanak.

Közgyűlés a városzásán. Székelyudvarhely város képviselőtestülete a múlt szombaton readkivüli közgyűlést tartott. A képviselőtestület a polgármesternek felhatalmazást adott a vágóhidhoz vásárolt egyes felszerelvények kifizetésére. A fogyasztási adó és vámkezelők fizetését mérsékelten felemelte a közgyűlés. Így a főkezelők 1000 K fizetését 1440 K-ra, kilencz vámszedők fizetését pedig 800 ról 1200 K-ra. A közmunkaváltásdíjat a közgyűlés a következőképp állapította meg: az eddig 160 K kézi közmunka helyett 3 K, az igaz az eddigi 3 K helyett 6 K fizetendő; vagyis egy fabáz után az eddigi 640 K helyett 9 K, kőház után az eddigi 960 helyett 18 K és az omeletes ház után az eddigi 1220 K helyett 24 K fizetendő. A villany áram egység árát, mely előbb 6 volt, jelenleg pedig 7 fillér, felemelték 9 fillérré, a szén árának emelkedésére való tekintettel. Egyes magánügyek elintézésére után a gyűlés véget ért.

A széna és szalma maximális ára Erdélyben. A földművelésügyi miniszter felhatalmazása alapján a kormánybiztos az erdélyi részre visszatelepítő bizottság elnökével egyetértően az erdélyi részre vonatkozólag a széna és szalmafélék maximális árait a következőkben állapította meg: az összes szénafélék határárt 16 koronában, az őszi szalmát 5 koronában, a takarmányzalmát 8 koronában, préselt állapotban a megvétel helyén.

Kormánysegély a hunyadmegyei kereskedők és iparosoknak. Az aradi kereskedelmi és iparkamara megkérte Tiszta István gróf miniszterelnököt, mint az Országos Hadszegélyző Bizottság elnökét, hogy a hunyadmegyei menekült kereskedőknek és iparosoknak fél millió korona segélyt utalványozzon újból való megtelepítésük lehetővé tételére. A Hadszegélyző Bizottság most értesítette a kamarát, hogy *kívánságát teljesíti és egyelőre kétszázötven ezer koronát utalványozott ki, a többi pedig később.* A bizottság kikötötte, hogy csak azok kapjanak letelepülési segélyt, a kik másképpen nem tudják egzisztenciájukat megteremteni. A kamara már megalakította a helyi bizottságokat, a melyek a segélyezés ügyeit intézni fogják.

Mikor lesz az országos vásár? A vásári alkalmakat korlátozó miniszteri rendelet figyelembe vételével a Székelyudvarhelyen szokásos tavaszi országos vásár egyetlen napon *márcz. hó 11-én, vasárnap* lesz megtartva. Ugyanezen napon lesz ugy az állat, mint a kirakó vásár.

Visszik a kilincset. A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét „a felszerelt ajtóveretek hadi célokra igénybevételeéről, kicseréléséről és beszolgáltatásáról.” A rendeletnek rövid foglalatja ez:

A hadsereg számára befoglalják az épületek és kerítések ajtaja és kapuja levő, sárgarézből, vörösrézből, bronzból vagy vörösféméből készült ajtóvereteket, a melyek a következők: Kilincsek és gombok, kilincsrózsák, kulcslyukpajzok és kulcslyukfedők, zárpajzok, ajtófogantyúk. Mindenki törni köteles, hogy ezeket a kormány által megbízott emberek pótlayagból készült és egyidejűleg felszerelendő veretekkel kicseréljék. A ki a kicserélést végzi, igazolvánnyal van ellátva. A kicserélés végett az előjáróság minden zárt helyiséget kinyitathat, de köteles az így kinyitott helyiségek megbízható elzárásáról gondoskodni. A veretek birtokosa maga is elvégezheti a kicserélést, de a felszerelt rezekeket át kell adni a kicseréléssel megbízott közegeknek. A kicserélés ingyen történik, de a veretek tulajdonosa sem állhat elő semmiféle kívánsággal, például azzal, hogy a felszerelt pótkilincset később az eredetinek megfellelővel visszacsereleljk. A ki bármi tekintetben megakadályozza a kicserélést, két hónapig terjedhető elzárásra és határozott koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtják.

Mint a rendeltől kiderül, a háztulajdonosoknak és a lakóknak az ablakkilincsek miatt nem kell aggódniuk, mert a rendelet csak az ajtókról és a kapukról szól.

A kollegium jogtanácsosi állása. A ref. kollegium előjárósága elhatározta, hogy a dr. Nagy Elek eltávozásával megüresedett jogtanácsosi állást a legközelebbi nagy ülésében betölti. Akik ezen állásra reflektálnak, a kollegium előjáróságához címzett egyszerű kérésüket márczius 20-ig az igazgatóhoz adják be. Ugyanott a feltételek megtekinthetők.

Ujra emelték a dohány árakat. A dohányosokat elsejével meglepetés érte, a dohány árakat újra emelték. Az emelést a kormány a beváltási árak, valamint a dohánygyártáshoz szükséges anyagok árának nagymértvű emelkedésével indokolja. Az emelés kiterjed az összes dohányfajtákra, szivar és cigarettákra. Az ismertebb dohánynevek árai így alakulnak: Media 32 fillér, regalitas 32 fillér, trabuco 30 fillér, britanica 26 fillér, operas 22 fillér, cuba 16 fillér, portorico 12 fillér. Cigaretták: nilus 12 fillér, priuczosas 10 fillér, stambul 9 fillér, memphia 9 fillér, szultán 8 fillér, mirjam 8 fillér, király 6 fillér, hölgy 6 fillér, herzogovina 6 fillér, sport 5 fillér, duna 4 fillér, dráma 3 fillért, virgina 3 fillér, magyar 2 fillér. Finom herzogovina dohány 25 gramos

csomag) 1 korona 20 fillér, közepfinom török (25 gram) 90 fillér, dráma (25 grm) 50 fillér.

Csik- és Háromszékmegyébe magántermészetű ügyekben tilos az utazás. M. kir. kormánybiztos 2592—1917. kb. számú leirata értelmében Csikvármegye határára és Háromszékvármegye kézdí és orbai járásának nyugati része mentén felállított kordon átlépésére az engedély csupán kivételesen és teljesen indokolt esetekben engedtetik meg, a mielő fogva jelentéktelen magántermészetű ügyekben, mint látogatás és más efféle utazási engedély iránti kéresek kerülnek elő.

Drágább lett a villany. Székelyudvarhely város képviselőtestülete a napokban tartott közgyűlésében a Villamos-üzem kérésére elhatározta, miszerint az általános drágaságra való tekintettel a 7 filléres egységárat *9 fillérré felemeli.* Eszerint a háború alatt a villamos áram kerek 50 százalékkal emelkedett, amellyel most már, minden figyelemzető rendelet nélkül, bizonyára elérték azt, hogy a közönség az árammal takarékosan fog bántani.

A petroleum ára. A világító kőolaj (petroleum) ára kiskereskedelmi forgalomban a következő: 1. Ha az eladott mennyiség legalább egy hordó, helyt raktárban 100 kgr. kint 52 K. kölcsön hordóval a hordó eladása esetén pedig 56 K. 2. Ha egy hordóval kisebb mennyiségben adatik el a világító-kőolaj, akkor helyt az üzlet-helyiségben kgr. kint 62 fillér, hterenként 52 fillér. A megállapított legmagasabb árak életbe lépnek, az előne vétők kihágást követnek el, két hónapig terjedhető bezárással és 600 K. pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Az erdélyi tűzkárok összeírása. Az erdélyi oláh betörés által okozott károk megállapítására rendelt kárfelvező bizottságok munkájától függetlenül, a belügyminiszter most külön rendeletben hívta fel az elleneséges betörések által sújtott vármegyék alispánjait és polgármestereit, hogy az elleneséges betörés alkalmával leégett házak és épületek minden egyes tüzesetéről jegyzőkönyvet vegyenek fel, a melyben az okozott kár nagyságát pontosan tüntessék fel és a jegyzőkönyvet jelentés kíséretében hatvan nap alatt terjessze fel a belügyminiszterhez.

Katona-temetés Medeséren.

A napokban temették el Medeséren azt a névtelen hős magyar szakaszvezetőt, a kit a medesériek 1916. okt. 4. napján eleve találtak az erdőre vezető út szélén. A katona zsebében semmi ismertető jelvény nem találtatott, melyből meg tudható lett volna a katona neve és születési helye. Személy a zsebéjében a vonatkozólag összehangzó a vélemény, hogy magas termetű, jól táplálkozott, barovált arczu, szép sárga bajuszát viselt szőke férfi volt, korára nézve 40—42 éves, balkezén hadi gyűrűt viselt.

Hogy a megnevezett katona, honnan és mikor jött Medesére: az emberok úgy nyilatkoznak, hogy 1916. augusztus 23. napján Medesérré

mint gyergét katonai szekéren hozták fel Siménfalváról a Medeséren volt miúddig, míg október 1-8-án napjain a román hadsereg közelédtével a magyar hadsereg Medesérről vissza nem vonult, s őtet a szegény beteg katonát itt nem hagyták. A szegény szakaszvezető a román hadsereg közelédtére utnak indult társai után, s a községtől mintegy 2 km. távolságban az erdőre vezető útzélen elesett. Estére a román hadsereg is megérkezett Medesérré. Mások úgy nyilatkoznak, hogy a magyar szakaszvezetőt, mint foglyot a románok hozták el Siménfalváról s a megnevezett helyen lelőtték. Bár miként is történt a magyar szakaszvezető halála, az ő tisztességben leendő eltemetéséről Medesérnek kellett gondoskodni. A hosszasan gondolkodásnak az lett a vége, hogy a medeséri lelkész jelentést tett a szolgabírói hivatalhoz a magyar katona hullájának eltemetéséről, s ajánlatot is tett, hogy hatósági engedély mellett, saját költségén fogja eltemettetni. Az engedély megjött s a lelkész a temetkezéshez szükségeseket beváltotta s a koporsóra illő koszorút is megvette, a következő felirattal: „A névtelen magyar hős szakaszvezető emlékére a medeséri lelkész”. A temetés február

14. napján történt meg, nagy részvétellel. Míg az iskolás növendékeket is, az ifju-ággal együtt temetésre vitte az állami tanító, s a növendékek több gyász dalt énekelték. Az egész temetési menet kiment a helyszínére, honnan a hullát kiásították s a leányok elővirág-cokrokkal is felékesítették a koporsót. Az egyházi szertartást a helybéli lelkész betegsége miatt Dr. Kiss Elek helybéli lelkész végezte, s a sirnál szép beszédben méltatta a dicső hős emlékét, s a kegyeletnek és tisztelotnok ajánlotta a dicső sir megvédését, s ebből kifolyólag egy sirmélek beszorzására egyesek adományából 100 korona gyűjtetett, melyhez koszorú megváltása ezímen a kobátsfalvi csendőrora is 10 koronát küldött. A kiszorvedott magyar hős porát az egyházközség temető kertjében helyeztették el. Nyugodjék csendesen. (Jelenlevő)

Felolvas szerkesztő: BECSEK ALADÁR.

Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Sz. 187—917. kj.

Árverési hirdetmény.

Farczád község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező kocsmaházat egy év után következő 3 évre **márczius 8-ikán** haszonbérbe adja.

Kikiáltási ár 400 korona, melynek 10 százaléka az árverezők által készpénzben letendő.

Árverezési feltételek körjegyző iródn megtekinthetők.

Farczád, 1917. február hó 22.

György Venczel,
kijegyző.

Incze Gergely,
kbíró.

Tenyészkan, 2 éves, eladó

Megkeresések kápolnásfalvi plebánoshoz Intézendők

Hirdetmény.

A szentgyházásfalvi f. évi márczius 10-iki állatvásár nem tartatik meg, a kirakó vásár azonban f. évi márczius 12-én meg lesz tartva. **Előjáróság.**

Meghívó

a Zetelaki Gazdasági Takarékszövetés Részv. társ.

1917. márczius 18-án d. u. 4 órakor

Zetelakán az iskola helyiségében

tartandó **V. évi**

rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, a zárszámadások bemutatása. — 2. A tiszta nyereség felosztása. — 3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentése iránti határozat — 4. Az alapszabály 24. § a értelmében az igazgatósági tagok megválasztása. — 5. A felügyelőbizottság megválasztása. — Esetleges indítványok.

Figyelemztetés. Az alapszabályok 11. § a értelmében a közgyűlésen az a részvényes vehet részt, ki egy vagy több részvényt 3 nappal a közgyűlés előtt az intézet pénztárána letétbe helyez.

A 16. § szerint a közgyűlésen csak olyan indítványok tárgyalhatók, melyeket az indítványozók az igazgatóságnak legkésőbb a közgyűlés előtt 5 nappal irásban bejelentettek.

Zetelaka, 1917. feb. nár 27. **Az igazgatóság.**

Szám: 252—917. kj.

Hirdetmény.

Alulírott Homoróddaróc község jegyzője közhírré teszem, hogy Homoróddaróc község kocsma helyisége, a hozzátartozó melék épületekkel és kerttel együtt 400 kor. kikiáltási áron 1917. évi márczius hó 11-én délután 1 órakor Homoróddaróc község házána a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az árverési és szerződési feltételek Homoróddaróc község jegyzőjénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Homoróddaróc, 1917. évi február 20.

Barra Sándor községi jegyző.

Ruggyanta bélyegzők

A BECSEK D. FIA KÖNYVNYOMDA papír- és írószerkereskedésében jutányosan megrendelhetők